

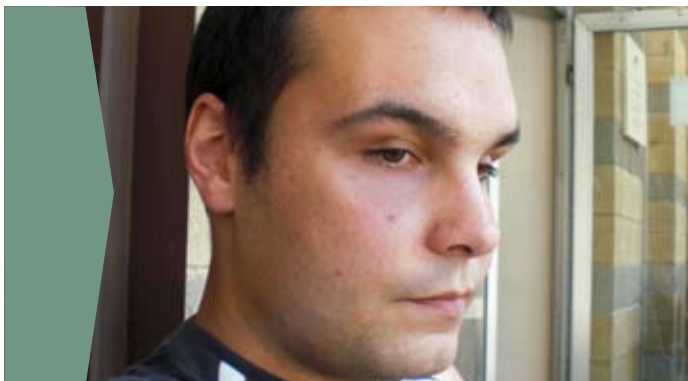
Una universitat inclusiva i conscient de la diversitat

A la Universitat de Girona hi ha 61 estudiants discapacitats, però aquesta és una paraula molt freda, massa oficial, que amaga unes persones que han decidit que anar a la universitat és, malgrat els desavantatges, la manera d'estudiar el que els agrada i d'obtenir un títol per exercir una professió.

La construcció d'un entorn hostil envers les persones amb discapacitat ha aixecat barreres que són molt difícils de tombar. D'aquestes, n'hi ha que són físiques, però també n'hi ha de mentals. Si bé és cert que la diferència sovint és entesa com un valor positiu, una font d'enriquiment individual i col·lectiu, cal reconèixer que en ocasions també apareix com un factor discriminatori i origen de desigualtat. La universitat vol ser un motor de canvi, l'escenari en què es visualitzin els avenços en el procés d'inclusió de les persones amb discapacitat.

Montse Castro és la responsable del Programa de suport a les persones amb discapacitat, una de les materialitzacions del Pla d'Igualtat en matèria de discapacitats, aprovat pel Consell de Govern de la UdG en la sessió de 30 d'abril. Castro, que és professora de l'Àrea d'Educació i Pedagogia, explica que el treball que té al davant es mou entre dos fronts.

D'una banda, caldrà aconseguir els recursos necessaris per tal de garantir l'accessibilitat als edificis universitaris per a les persones amb discapacitat. De l'altra, hi ha la feina de conscienciar la comunitat universitària i, de manera especial, donar suport als professors. Fins ara, els professors han prestat atenció a la diferència adaptant-se al perfil de l'estudiant amb discapacitat. Un exemple el posa Miquel Rustullet, professor a l'ERAM, que, el darrer any, va tenir un estudiant amb problemes de mobilitat. «No vaig haver de canviar gaire la manera en què donava la classe —explica Rustullet— però sovint el mirava per veure si seguia i, si veia que quedava enrere, repassava el concepte explicat.» També és el cas de Daniel Varona, professor a la Facultat de Dret, que explica que no va tenir cap mena de problema, si no és que va haver d'allargar el temps d'un examen, perquè l'estudiant discapacitat matriculat en la seva assignatura tenia un problema de mobilitat a les mans.

David Abad

26 anys, estudia Educació Social

Quan et trobes en David el primer que fa és allargar la mà. Quan et sent a prop, s'agafa a tu i et pregunta: on anem? Li pregunto com s'ho ha fet per tenir notícia del correu electrònic que li he enviat. Em contesta que disposa d'un software de veu que llegeix el que hi ha a la pantalla. «Avenços com aquests han matat el *braille*», diu. Només demanaria als informàtics que la veu fos més humana. Sempre ha estudiat a l'escola pública. Ara estudia Educació Social a la UdG, després d'haver començat i deixat Ciències de la Comunicació a la UAB. «Volia fer ràdio, però potser em vaig equivocar», admet. En aquella universitat va col·laborar amb diferents iniciatives de voluntariat, una experiència que el va fer adonar que allò que volia era ser educador social «per poder ajudar els altres».

Els acords entre l'ONCE i la Generalitat li han permès disposar d'una persona de suport quan l'ha necessitada.

Només demanaria als informàtics que la veu fos més humana.

Els acords entre l'ONCE i la Generalitat li han permès disposar d'una persona de suport quan l'ha necessitada. Valora molt positivament l'aplicació del Pla d'igualtat de la UdG, perquè «és important tenir a prop una persona de referència que t'ajudi amb els problemes que puguin sorgir».

Viu a Salt i, per venir a la Facultat, fa servir el Bus. El que més li molesta, però, són les obres que sempre hi ha a la ciutat, que «m'ho posen molt difícil per poder caminar».

Lluís Llinàs

67 anys, estudia Filologia Catalana

Lluís Llinàs va entrar a la Universitat de Girona després de superar la prova d'accés per a més grans de vint-i-cinc anys quan en tenia seixanta. «Va ser una prova fàcil que jo esperava molt difícil», recorda. Potser va ser per això que se la va preparar a consciència. Abans, en Lluís havia treballat a "la Caixa", d'on es va jubilar com a director d'oficina. La seva discapacitat no és visible, perquè pateix la malaltia de Von Willebrand, que és una coagulopatia semblant a l'hemofília que, amb el pas del temps, se li ha anat complicant.

Aquest any té previst completar el tercer curs de Filologia Catalana, però, assegura, que no té cap pressa per acabar.

«Gaudeixo molt del temps que passo a la universitat», explica. Quan la professora Mariàngela Vilallonga va proposar als seus alumnes d'anar a fer una classe a Roma no s'ho va pensar dues vegades i s'hi va afegir. Detalls com aquest li semblen impensables en l'ensenyament de no fa pas gaires anys.

Quan la professora Mariàngela Vilallonga va proposar als seus alumnes d'anar a fer una classe a Roma no s'ho va pensar dues vegades i s'hi va afegir.

Tot i que no té problemes de mobilitat, reconeix que pujar des de Girona fins al tercer pis de la Facultat de Lletres el fa arribar esbufegant. «Potser caldria anar pensant en alguna solució per als estudiants que no som tan joves», comenta amb ironia.

Rosa Gonçalves

33 anys, estudia Filologia Hispànica i Catalana

La Rosa adverteix des d'un bon començament que la seva imatge no respon a la que s'espera de la persona discapacitada, perquè no sembla que li passi res. Diu que forma part del col·lectiu dels discapacitats invisibles, d'aquells que, malgrat ser-ho, ningú no ho diria i, potser per això, «no se'ns té gaire en compte».

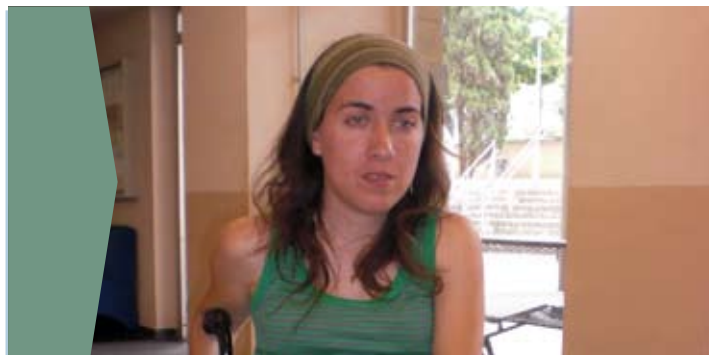
Amb tot, la processó li va per dintre perquè pateix fibromiàlgia i diverses disfuncions òssies que han fet que se li concedeixi la invalidesa total permanent.

Li donem la raó, però, quan diu que el seu aspecte no delata cap signe de la malaltia. Explica que, per exemple, té problemes quan s'està molta estona asseguda fent un examen, fins al

Quan va veure que no podia treballar, la Rosa va decidir que aniria a la universitat.

Va decidir estudiar perquè no vol que la malaltia la venci.

de vegades, ha de demanar ajuda als companys perquè l'ajudin a aixecar-se. Quan va veure que no podia treballar, la Rosa va decidir que aniria a la universitat. Amb la pensió que cobra «em podria haver quedat a casa tenint cura dels meus dos fills», però va decidir estudiar perquè no vol que la malaltia la venci. Agraïx la feina que es fa des del Programa de suport a persones amb discapacitats per mantenir-la informada de les beques, les convocatòries i els ajuts. Si hagués de demanar alguna cosa seria poder disposar d'una taquilla per no haver d'anar tot el dia amunt i avall amb la bossa i els llibres. «Sembla una niciesa —s'excusa— però és que no puc carregar pes.»

Raquel Blanca

24 anys, estudia Educació Social

Raquel Blanca estudia el darrer curs d'Educació Social a la UdG. Té 24 anys i és de Figueres. Aquest és el primer any que passa a la residència que MIFAS té a Girona. És tetraplègica. Des que va començar els estudis a la universitat havia vingut amb tren, però després de tres anys ho va deixar estar. La Raquel diu que el tren li ha fet passar molts mals moments.

La primera intenció havia estat estudiar Periodisme, però com que a Girona no ho podia fer, a la fi, es va decidir per Educació Social. Tot just aquest darrer curs, l'últim que passarà a la Facultat, ha començat a notar les millores que ha comportat l'aplicació del Pla d'igualtat. Els primers anys sempre va haver de comptar amb la col·laboració dels amics i dels

Els primers anys sempre va haver de comptar amb la col·laboració dels amics i dels companys per desplaçar-se.

companys per desplaçar-se i vol fer notar que, l'edifici, és deficitari en accessos per a persones amb mobilitat reduïda. Per exemple, si és als barracons i ha d'anar a una aula que es troba a l'edifici, ha de fer tota la volta al recinte perquè l'única rampa és a l'accés principal. Un altre problema que va tenir només començar va ser l'absència de taules. Li van fer una taula a mida, que no va donar els resultats esperats i que, a més, van posar al davant de tot de la classe, la qual cosa no li va agradar gaire perquè «volia seure al darrere i passar desapercebuda».

De mica en mica, ha anat desenvolupant les seves pròpies estratègies per seguir les classes amb tota la normalitat que li ha estat possible. Aquest darrer curs ha comptat amb l'ajut d'un assistent, la qual cosa ha donat un tomb a la seva situació. També té molt en compte el paper de Montse Castro, que ha estat al seu costat «no només per a les qüestions de la mobilitat», afegeix. Fa pocs dies, han pujat juntes fins al Seminari, que serà la nova seu dels estudis d'Educació, per veure com hi pot arribar. Vol continuar estudiant.

Els avantatges de tenir un pla

Un dels avantatges del Pla és que mostra els itineraris que cal seguir i que comencen tot just quan la persona amb discapacitat vol matricular-se. «És el moment de fer una bona orientació i, sobretot, de procurar una bona acollida», diu Castro. El mecanisme consisteix a posar-se en contacte amb el coordinador dels estudis i els professors de les assignatures en què s'ha matriculat la persona amb discapacitat i treballar el cas de manera individualitzada. A partir d'aquí la tasca de la responsable del programa se centra a oferir-los suport, informar-los dels programes, les beques, les matrícules. A més, segueix els projectes per suprimir les barreres arquitectòniques que, de mica en mica, van avançant.

Inclusió

El Pla que ha posat en marxa la UdG no és, però, una iniciativa particular. Tot al contrari. Tot el sistema universitari català s'ha coordinat a través de l'UNIDISCAT per tal d'assolir uns estàndards de qualitat pel que fa al tracte de les persones amb discapacitat. El professor de la UdG, Toni Vila, és membre de l'equip coordinador. Des de la seva experiència explica que els primers moviments per dotar el sistema universitari català d'una sèrie de plans d'igualtat per a les persones amb discapacitat arrenquen en el moment en què es comencen a detectar problemes, perquè aquestes persones es matriculaven i no se sabia molt bé quins protocols calia seguir. Els primers documents d'UNIDISCAT apareixen l'any 2005, després que els seus promotors haguessin estudiat la manera com s'havia abordat aquest tipus d'experiència en països estrangers. Successivament, totes les universitats catalanes han anat incorporant plans d'igualtat, amb la característica que, malgrat les especificitats pròpies, totes conserven un alt grau d'homogeneïtat per tal d'oferir un marc clar i estable a les persones discapacitades. Amb tot, Vila destaca que el més important és superar el concepte d'inserció per instal·lar-se en el d'inclusió. El problema, en el fons, no són les persones discapacitades, sinó l'entorn, perquè «en un d'ideal, del tot adaptat, els discapacitats no existirien», afirma.